

Over educatie bij stads- /regiotheatergezelschappen in de BIS

De directies van de negen theatergezelschappen in de basisinfrastructuur die als primaire taak hebben om theater voor volwassenen te maken, hebben samen met de educatiemedewerkers geïnventariseerd wat er gebeurt en hoeveel er wordt geïnvesteerd op het gebied van educatie. Daarop volgend is er een werkbijeenkomst geweest waarin over verschillende aspecten van educatie is gediscussieerd. In dit paper staan de belangrijkste bevindingen weergegeven.

Er is veel differentiatie in de wijze waarop de stads- /regiotheatergezelschappen in de BIS invulling geven aan hun taak op het gebied van educatie. De cijfers zeggen maar weinig als je het verhaal erachter niet kent. Educatie wordt vooral in kwantitatieve termen gedefinieerd en gemeten door het ministerie. Er is behoefte om tot meer kwalitatieve termen te komen, zodat wat de instellingen doen echt inzichtelijk wordt, omdat educatie een belangrijk en intrinsiek onderdeel van hun werk is. Belangrijkste doel: gezamenlijk een aantal robuuste criteria vastleggen, waarbij het verhaal achter de cijfers voldoende ruimte krijgt.

Aandachtspunten

- 1) De eigen identiteit van ieder gezelschap moet leidend zijn voor de manier waarop de instelling beoordeeld wordt. De keuze voor bepaalde vormen van educatie hangt namelijk direct samen met het artistieke profiel en de inhoudelijke keuzes die de instelling maakt.
- 2) Op dit moment is de afstemming tussen onderwijs en culturele instellingen over cultuureducatie nog niet optimaal. BIS-stads- /regiogezelschappen kunnen niet alleen verantwoordelijk zijn voor binnenschools cultuureducatiebeleid. Hoe gaan de departementen onderwijs en cultuur hier gezamenlijk vorm aan geven? Hoe kunnen zij ervoor zorgen dat het voor scholen aantrekkelijk blijft om in samenwerking met culturele instellingen een culturele leerlijn op te zetten? Moet cultuur niet vast worden opgenomen in de onderwijsnota? Zeker nu de cultuurkaart in het voortgezet onderwijs niet verplicht wordt gesteld en de bijdrage uit de prestatiebox in het primair onderwijs naar eigen inzicht besteed mag worden (ook om andere ambities te realiseren dan alleen het versterken van cultuureducatie).
- 3) *Evaluatie* en *samenwerking* moeten niet als kwantitatief te meten indicatoren worden beoordeeld, maar kunnen beter tekstueel toegelicht worden. Hetzelfde geldt voor de manier waarop je je personele inzet zichtbaar maakt. Uiteindelijk moet het gaan om wat je bereikt en niet om de grootte van het budget of de hoeveelheid vast personeel.

Begrippen

Binnenschoolse educatie vindt plaats via de school, onafhankelijk van waar en wanneer een activiteit plaatsvindt. Deze vindt dus niet per definitie plaats op een school, maar kan ook bij de culturele instelling plaatsvinden. Kan bestaan uit (een combinatie van):

- Lessen op scholen, gegeven door de docent met behulp van lesbrieven, leskisten aangereikt door het gezelschap.
- Workshops, live ontmoeting met iemand van het gezelschap (les op school, inleiding of rondleiding in het theater).
- Schoolvoorstellingen; voorstellingen exclusief voor scholieren op school of in de schouwburg.
- Overige schoolgebonden activiteiten.

Buitenschoolse educatie vindt plaats los van de school. Het kan gaan om activiteiten voor volwassenen (publiekseducatie) en individuele kinderen of jongeren. Buitenschoolse educatie zou evenveel aandacht moeten krijgen als binnenschoolse educatie in de beoordeling. Juist omdat het activiteiten betreft die een voorstadium kunnen zijn voor talentontwikkeling, die de samenwerking met amateurs bevorderen en ruimte bieden aan *life-long learning* voor volwassenen. Buitenschoolse educatie kan bestaan uit (een combinatie van):

- (Gratis) toegankelijke voorstellingen (openbare repetities, openlucht, etc)
- Workshops amateurs
- (Betaalde) inleidingen en lezingen
- Overige buitenschoolse activiteiten

Indicatoren

De indicatoren die Claudia de Graauw heeft gehanteerd in haar analyse van de subsidieaanvragen voor 2013-2016 ten aanzien van educatie, zijn ten dele bruikbaar. De gezelschappen doen de volgende suggesties:

1. *Bereik van de binnenschoolse educatie* is een te beperkte indicator voor de BIS-stads-/regiotheatergezelschappen. Dit zou breder moeten dan alleen binnenschools, want het gaat ook over buitenschools. *Life-long learning* is zodanig relevant voor de BIS-theatergezelschappen dat ze willen dat dit zichtbaar wordt in de beoordeling.
2. *Positie van educatie binnen de instelling* hangt samen met hoe de instelling educatie benadert en invult en wat de doelstellingen zijn. Kan niet als losse factor 'gewogen' worden.
3. *Doelstelling van cultuureducatie voor de instelling* is de belangrijkste indicator en **zou op 1 moeten staan**. Het uitgangspunt is dat voor alle BIS-instellingen de doelstellingen op het gebied van cultuureducatie verder reiken dan alleen de eigen instelling (dus altijd breder doel, meerdere doelen of onderdeel van de missie). Kwaliteit van de doelstellingen kan het best gedefinieerd worden in relatie tot de regio waar het gezelschap de standplaats heeft. De ambitie is om samen met andere BIS-instellingen in de regio een bijdrage te leveren aan het cultuuronderwijs en te streven naar doorlopende leerlijnen (voor jeugd maar mogelijk ook andere doelgroepen) : waar liggen de behoeften, wat wordt er aangeboden, waar vallen dan gaten? Dit regionaal oppakken en invullen.
4. *Samenwerking op het gebied van cultuureducatie* Het belang van samenwerking is heel hoog, maar kwantitatief meten geef weinig inzicht: beoordeel dit onderdeel ook op kwaliteit en intensiteit.
5. *Evaluatie van cultuureducatie* wordt belangrijk gevonden maar ook hier geldt dat dit geen kwantitatieve indicator moet zijn. Daarbij komt dat de mogelijke 360 graden analyse voor de hele organisatie voor dit onderdeel ook een instrument zou kunnen zijn.

De BIS- stads-/regiotheatergezelschappen zien graag een nieuwe indicator toegevoegd:

6. *Intensiteit van de activiteit*. Kan in vier niveaus opgedeeld worden: (1) kennismaken, (2) verdiepen, (3) zelf maken en (4) talentontwikkeling. Een educatieve activiteit die in kwantitatief bereik beperkt is kan qua inhoudelijke impact een zeer hoge kwaliteit hebben. Dit zou zichtbaar gemaakt kunnen worden door inzet van uren, budget, duur en evaluatie van de activiteit in samenhang te beoordelen.

De kwalitatieve indicator is het eigen beleidsplan van de instelling en die is leidend, kwantiteit volgt daarop. Voor 2017 – 2020 willen de BIS-theatergezelschappen zelf hun ambities formuleren op het gebied van cultuureducatie en in samenspraak met de subsidiegever vaststellen waar ze het best op afgerekend kunnen worden, met inachtneming van de opdracht(en) van andere overheden, de lokale en regionale context en het profiel van het gezelschap.